

การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ จังหวัดมหาสารคาม

The People's Political Participation Development on Maha Sarakam Province

วัชรินทร์ สุทธิชัย Watcharin Sutthisai*

พงษ์ศักดิ์ ชิมมอนด์ส Phongsak Simmonds**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม ซึ่งใช้ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมือง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 1,373 คน ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*Power เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.973 ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งศึกษาการสร้างและยืนยันรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ตัวแทนภาครัฐ และตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 26 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยควอไทล์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรง

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 8 ตัวแปร โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยรวมมากที่สุด 3 ลำดับแรกได้แก่ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่อำนาจ (X_3 Beta = 0.61) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ (X_2 Beta = 0.54) และสุดท้าย คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1 Beta = 0.49)
3. การสร้างรูปแบบในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุปได้ว่า แนวทางกิจกรรมในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามประกอบด้วย 3 ชุดกิจกรรม และชุดกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรมมีความเหมาะสมโดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเห็นด้วยกับแนวทางกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรมในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง (Median > 4.20)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การพัฒนา การเมือง

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

** นักวิจัยประจำสาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Abstract

*This mixed methodology research with quantity and quality methods aimed to study the political participation condition and the factors influencing the politics. The quantitative research population consisted of 1,373 persons with electric right, sized by using the G*Power program. A five-rating scale questionnaire with the overall reliability value at 0.973 was used to collect data. As for the qualitative research with aim to create and verify the political participation development model of Maha Sarakam people, the research tool was the focus group discussion, comprising 26 representatives from both state and private sectors. Statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, median, quartile-range, Pearson's correlation and multiple linear regression analysis.*

The results of the research showed that

- 1. The overall political participation condition of Maha Sarakam people was at the medium level,*
- 2. There were eight factors with an overall influence on the political participation of Maha Sarakam people at the statistically significant level of .05. The three most influencing factors arranged in descending order were : Power Motivation factor (X_3 Beta = 0.61), Achievement Motivation factor (X_2 Beta = 0.54) and Affiliation Motivation factor (X_1 Beta = 0.49).*
- 3. The political participation development model creation could be concluded that it consisted of three sets of activities and their appropriateness was verified by the participating informants who strongly agreed with these activities (Median > 4.20).*

Keywords: Participation, Development, Political

บทนำ

การปกครองของประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติไว้ในส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรา 87 (1) ที่ว่า “ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น” และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11, 2554)

การปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยระดับการมีส่วนร่วมนั้น มีตั้งแต่ระดับเริ่มต้น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการระบุปัญหา การตัดสินใจ ระดับปานกลาง ได้แก่ การวางแผนดำเนินกิจกรรม การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ ไปจนถึงระดับการมีส่วนร่วมขั้นสูง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของรัฐ ซึ่งเป็นระดับการมีส่วนร่วมสูงสุดอันการควบคุมรัฐโดยประชาชน (อรทัย ก๊กผล, 2552)

จังหวัดมหาสารคาม เป็นจังหวัดหนึ่งพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ประชาชนในพื้นที่ยังขาดการเข้าไปมีบทบาทและมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ (องค์การบริหารส่วนตำบลดงดอน, 2554) ทั้งนี้ในภาพรวมของจังหวัดมหาสารคาม ในการใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า มีผู้มาลงทะเบียนใช้สิทธิรวม 5,222 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 901 คน คิดเป็นเพียงร้อยละ 17.25 ของผู้มาลงทะเบียนทั้งหมดซึ่งเป็นอัตราการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่ำมาก นอกจากนี้ จากการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2557 พบว่าจากการนับคะแนนของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ว. จังหวัดมหาสารคาม มีผู้มาใช้สิทธิเพียงร้อยละ 46.48 ทั้งนี้ จังหวัดมหาสารคามในขณะนั้น (ปี พ.ศ. 2557) มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 754,671 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ว. ครั้งนี้ 348,609 คน คิดเป็นร้อยละ 46.84 เท่านั้น ซึ่งเป็นอัตราการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ค่อนข้างต่ำ (สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดมหาสารคาม, 2557) แสดงให้เห็นถึงการขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม

การที่จะพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้น จำเป็นจะต้องเข้าใจถึงสาเหตุสำคัญของการเกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าประกอบด้วย 1) ปัจจัยแรงจูงใจ 2) ปัจจัยความต้องการส่วนบุคคล 3) ปัจจัยชุมชน และ 4) ปัจจัยความสนใจหรือผูกพันกับการเมือง ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมา นั้น องค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดมหาสารคามได้มีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่ (สำนักงานจังหวัดมหาสารคาม, 2557) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยผลการวิจัยจะทำให้ค้นพบ ปัจจัยที่มีอิทธิพลให้ประชาชนในจังหวัดมหาสารคามเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น รวมถึงรูปแบบซึ่งจะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามในกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อสร้างและยืนยันรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานของการวิจัย

1. สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยความต้องการส่วนบุคคล ปัจจัยชุมชน และปัจจัยความสนใจหรือผูกพันกับการเมือง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. **ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)** ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลหรือมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ประกอบด้วยกลุ่มปัจจัยดังนี้

ปัจจัยกลุ่มที่ 1 กลุ่มปัจจัยแรงจูงใจ ซึ่งผู้วิจัยได้จากการสังเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีแรงจูงใจของบุคคลซึ่งมีผลให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิด และผลการวิจัยของ GuiFord & Gray (1970), Burkhart & Ross E. (1997) และ McClelland (1973) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าประกอบด้วย ปัจจัยย่อยจำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2) ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และ 3) ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่อำนาจ

ปัจจัยกลุ่มที่ 2 กลุ่มปัจจัยความต้องการส่วนบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้จากการสังเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีความต้องการของบุคคลซึ่งมีผลให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามทฤษฎี และผลการวิจัยความต้องการของ Maslow (1970), Alderfer, C.P. (1972) และ รั้งสิมันต์ บุญบรรณานนท์ (2537) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าประกอบด้วย ปัจจัยย่อยจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยความต้องการที่จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น 2) ปัจจัยความต้องการที่จะรู้จักกับบุคคลสำคัญ 3) ปัจจัยความต้องการทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น 4) ปัจจัยความต้องการมีเกียรติ และศักดิ์ศรี และ 5) ปัจจัยความต้องการรายได้ในการดำรงชีพที่สูงขึ้น

ปัจจัยกลุ่มที่ 3 กลุ่มปัจจัยชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้จากการสังเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับ อิทธิพลของชุมชนที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามทฤษฎี และผลการวิจัยของ Jihong Solomon & others (2012), Leeder (1995), Burby (1972), Dunn (1973) และ สุภาพ วิทยนิพิฐพงษ์ (2552) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าประกอบด้วย ปัจจัยย่อยจำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัย ความเดือดร้อนหรือไม่พอใจร่วมกันในชุมชน 2) ปัจจัยการห่วงกังวลร่วมกันในชุมชน 3) ปัจจัย ความต้องการความสงบสุขในชุมชน และ 4) ปัจจัยภาวะผู้นำของชุมชน

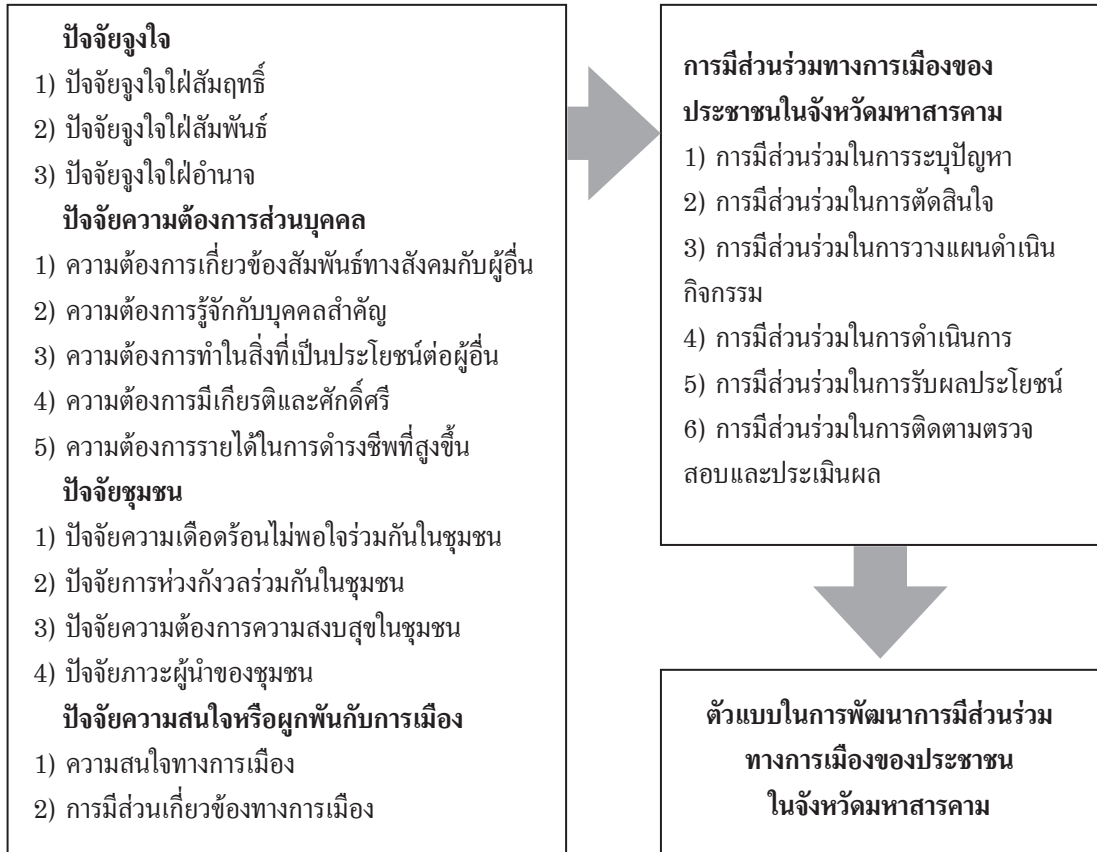
ปัจจัยกลุ่มที่ 4 กลุ่มปัจจัยความสนใจหรือผูกพันกับการเมือง ซึ่งผู้วิจัยได้จากการ สังเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความสนใจและผูกพันกับการเมืองตามทฤษฎีของ Nie et al. (1969) และ สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2542) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าประกอบด้วย ปัจจัยย่อยจำนวน 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยความสนใจทางการเมือง 2) ปัจจัยการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทางการเมือง

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เพื่อนำมาเป็นองค์ประกอบในการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการระบุปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม 4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 6) การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผล

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และกระบวนการวิจัยดังแสดงในรูปที่ 1 ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

รูปที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมุ่งศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง สามารถแบ่งได้ดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป มีสิทธิ์เลือกตั้ง อ่านออกเขียนได้ และมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 767,397 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม, 2560)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*Power (Franz Faul, 1992) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น

1,373 คน และกำหนดให้มีค่าอำนาจการทดสอบเท่ากับ 0.95 โดยยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 ดังตารางที่ 1 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิแบบเป็นสัดส่วน (Stratified Proportional sampling) โดยใช้เขตอำเภอเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง จากนั้นทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละเขตพื้นที่อำเภอตามรายชื่อ ต่อไป

ตารางที่ 1 แสดงการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรม G*Power 3.1.9.2 Copyright © 1992-2014

F tests - Linear multiple regression: Fixed model, R² deviation from zero	
Analysis:	A priori: Compute required sample size
Input:	Effect size f^2 = 0.02
	α err prob = 0.05
	Power (1- β err prob) = 0.95
	Number of predictors = 14
Output:	Non centrality parameter λ = 27.460
	Critical F = 1.699
	Numerator df = 14
	Denominator df = 1358
	Total sample size = 1373
	Actual power = 0.951

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยระยะนี้ ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 - Rating Scale Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 – 1.00 ขึ้นไปทุกข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา ทั้งฉบับเท่ากับ 0.973 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟารายข้อ > 0.20 ขึ้นไปทุกข้อ (Cronbach, Lee Joseph, 1970)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยระยะนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) สถิติการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง และสถิติการวัดการกระจาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product

Moment Correlation) และการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis)

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมุ่งสร้างและยืนยันรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามที่ได้รับจากการวิจัยระยะที่ 1 โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในการสร้างและยืนยันรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ประกอบด้วย ตัวแทนภาครัฐและตัวแทนภาคประชาชน จำนวนทั้งสิ้น 26 ท่าน ซึ่งใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ตัวแทนผู้นำชุมชนและผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 13 อำเภอ จำนวน 13 ท่าน ตัวแทนชาวบ้าน ในแต่ละพื้นที่เขตอำเภอจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 13 อำเภอ ๆ ละ 1 ท่าน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยระยะนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการถอดเทปการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูล และทำการยืนยันรูปแบบในการพัฒนา ฯ โดยให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 26 ท่าน ทำการยืนยันแนวทางการกิจกรรมซึ่งเป็นองค์ประกอบของรูปแบบในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัยระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ พบดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 1,373 คน พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 917 คน คิดเป็นร้อยละ 66.79 เป็นเพศหญิง จำนวน 456 คน คิดเป็นร้อยละ 33.21 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 481 คน คิดเป็นร้อยละ 35.03 รองลงมาคืออายุระหว่าง 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 23.45 อายุ 18 - 30 ปี จำนวน 292 คน คิดเป็นร้อยละ 21.27 และช่วงอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 20.25 มีการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 876 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80 รองลงมาคือมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า จำนวน 497 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 537 คน คิดเป็นร้อยละ 39.11 รองลงมาคือมีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 412 คน คิดเป็นร้อยละ 30.01 อาชีพค้าขาย จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 18.14 รับราชการ จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 7.79 และอาชีพที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือว่างงาน จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 4.95

2. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม และรายด้าน พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$, S.D.= 0.58) และรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 3.29$, S.D.= 0.62) การมีส่วนร่วมในการระดมปัญหา ($\bar{X} = 3.26$, S.D.= 0.54) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.21$, S.D.= 0.52) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.14$, S.D.= 0.57) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.06$, S.D.= 0.66) และการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผล ($\bar{X} = 3.04$, S.D.= 0.59)

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง เรียงลำดับผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง พบว่า

1) แจกแจงของกลุ่มตัวอย่างมีค่า Kolmogorov-Smirnov Test เท่ากับ 2.30 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (sig = 0.56) แสดงให้เห็นว่าการแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างซึ่งใช้ในการทดสอบครั้งนี้เป็นปกติ (พงษ์ศักดิ์ ชิมมอนต์ส, 2560)

2) การแจกแจงของกลุ่มตัวอย่างมีค่า F (Linearity) เท่ากับ 4536.62 และมีนัยสำคัญทางสถิติ (sig = 0.01) แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างกัน

3) ตัวแปรอิสระทั้ง 14 ตัวแปร ไม่มีคู่ใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน 0.80 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่ภาวะ Multi-Collinearity ระหว่างกัน

3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวม โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) พบดังนี้

1) ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 14 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวม เท่ากับ 0.83 ($R = 0.83$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 14 ตัวแปรรวมกันมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าความสัมพันธ์สูงมาก คือ ร้อยละ 83.00

2) ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 14 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง หรือการผันแปรกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวม เท่ากับ 0.70 ($R^2 = 0.70$) แสดงว่าตัวแปรอิสระ 14 ตัวแปร สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวมได้ร้อยละ 70.00

3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 8 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่อำนาจ (X_3 Beta = 0.61) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (X_2 Beta = 0.54) ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1 Beta = 0.49) ปัจจัยภาวะผู้นำของชุมชน (X_{12} Beta = 0.41) ปัจจัยความต้องการทำในสิ่งที่ประโชยน์ต่อผู้อื่น (X_6 Beta = 0.28) ปัจจัยความต้องการที่จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธทางสังคมกับผู้อื่น (X_4 Beta = 0.21) ปัจจัยความเดือดร้อนไม่พอใจร่วมกันในชุมชน (X_9 Beta = 0.18) และปัจจัยความสนใจทางการเมือง (X_{13} Beta = 0.14)

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวมมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่อำนาจ (X_3 Beta = 0.61) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวม เปลี่ยนแปลงไป 0.61 หน่วยในทิศทางเดียวกัน รองลงมา คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (X_2 Beta = 0.54) โดยเมื่อปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ เปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 0.54 หน่วยในทิศทางเดียวกัน และสุดท้าย คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_1 Beta = 0.49) โดยเมื่อปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เปลี่ยนไป 1 หน่วย จะทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 0.49 หน่วย ในทิศทางเดียวกัน

ดังนั้น จึงสามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{\text{การมีส่วนร่วม}} = 9.55 + (0.44 X_1) + (0.51 X_2) + (0.59 X_3) + (0.20 X_4) + (0.26 X_6) + (0.17 X_9) + (0.40 X_{12}) + (0.11 X_{13})$$

$$\hat{Z}_{\text{การมีส่วนร่วม}} = 0.49 Z_1 + 0.54 Z_2 + 0.61 Z_3 + 0.21 Z_4 + 0.28 Z_6 + 0.18 Z_9 + 0.41 Z_{12} + 0.14 Z_{13}$$

ผลการวิจัยระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ พบดังนี้

1. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สรุปได้ดังนี้

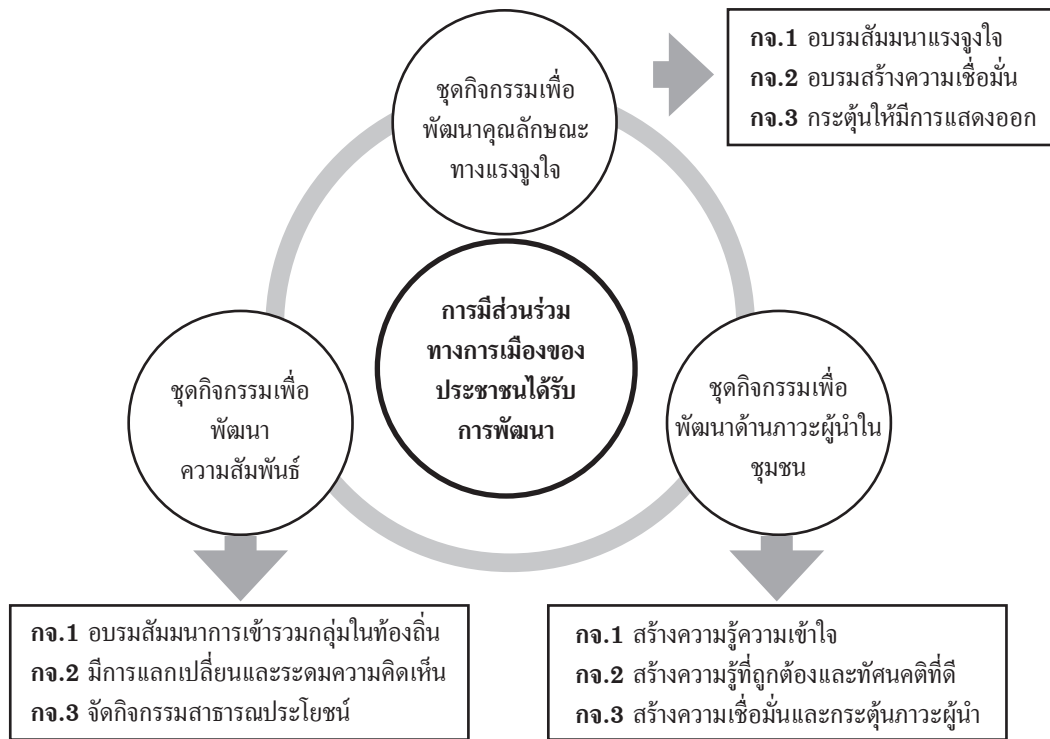
1.1 ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะทางแรงจูงใจ ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ กิจกรรมการอบรมสัมมนาถึงลักษณะและความสำคัญของแรงจูงใจทั้ง 3 ประเภท การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเองของบุคคล และกิจกรรมกระตุ้นให้มีการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เป็นแรงจูงใจด้านใด ด้านหนึ่งออกมา

1.2 ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านภาวะผู้นำในชุมชน ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ การอบรมสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ที่ถูกต้องและทัศนคติที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตย และการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและกระตุ้นให้บุคคลกล้าแสดงออกถึงภาวะผู้นำที่ถูกต้อง

1.3 ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ กิจกรรมการอบรมสัมมนา โดยเป็นการอบรมความรู้เกี่ยวกับการเข้าร่วมกลุ่มในท้องถิ่น และอบรมเชิงปฏิบัติการการเข้าร่วมกลุ่มในท้องถิ่น เป็นการดำเนินการเพื่อพัฒนาตามรูปแบบ การนำเสนอ แลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็น เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น และกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เพื่อการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

2. การยืนยันความเหมาะสมของแนวทางกิจกรรมซึ่งเป็นองค์ประกอบของรูปแบบในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ทั้ง 26 ท่าน ได้ทำการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ชุดกิจกรรมองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทั้ง 3 กิจกรรมมีความเหมาะสมโดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เห็นด้วยกับแนวทางกิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรมในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีค่า Median > 4.20 ขึ้นไปทุกชุดกิจกรรม (Minimum Median Value = 4.42 , Maximum Median Value = 4.65) แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมของแนวทางกิจกรรมซึ่งเป็นองค์ประกอบของรูปแบบในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม

3. การสรุปแนวทางกิจกรรมเป็นรูปภาพที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของชุดกิจกรรมซึ่งเป็นองค์ประกอบของรูปแบบในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม สามารถแสดงได้ดังรูปที่ 2 ดังนี้

รูปที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ของชุดกิจกรรมซึ่งเป็นองค์ประกอบของรูปแบบในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม

อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามในครั้งนี้ มีประเด็นซึ่งสามารถนำมาสู่การอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม และรายด้าน ที่พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน จากผลการวิจัยดังกล่าวจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ยังมีรูปแบบในการเข้ามามีส่วนร่วมที่หลากหลายให้ประชาชนได้พิจารณาในการให้เหตุผลเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง อีกทั้งจังหวัดมหาสารคามเป็นพื้นที่ที่มีประชากรไม่มาก ในการกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และส่วนราชการอื่นตลอด รวมถึงในการเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการเลือกตั้งที่บ่อย ทำให้ประชาชนได้เห็นการเปลี่ยนแปลงเป็นระยะ ๆ ประกอบกับในพื้นที่จังหวัดมหาสารคามมีองค์กรอิสระ คือ องค์การแพลนอินเตอร์เนชั่นแนล ที่มีส่วนในการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน อีกทั้งจากที่มีประชากรไม่มากแต่ละหมู่บ้าน ทำให้ประชาชนในทุก ๆ ครัวเรือนได้มีโอกาส

เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน อย่างไรก็ตาม ประชาชนจำนวนมากที่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม หรือ การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ค่อนข้างน้อยหรือไม่ทั่วถึง ซึ่งอาจส่งผลให้ประชาชนขาดความสนใจและไม่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากเท่าที่ควร นอกจากนี้การที่ประชาชนยังมีส่วนร่วมไม่มาก อาจเกิดจากสาเหตุการขาดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การไม่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานราชการ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนอาจไม่เห็นความสำคัญที่จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบกับการที่ประชาชนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ ทำให้โอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มากเท่าที่ควร โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุริยา โพธิ์นอก (2558) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม โดยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขาวไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีจำนวน 8 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยมีประเด็นซึ่งสามารถนำมาสู่การอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่อำนาจ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมพันธภาพ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่ต้องใช้แรงจูงใจของบุคคลในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองที่บุคคลต้องการ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ McClelland (1973) ที่ได้อธิบายถึงพฤติกรรมของบุคคลว่ามาจากแรงจูงใจ 3 ลักษณะ ได้แก่ แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการความสำเร็จ (Achievement Needs) แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการความเป็นพวกพ้อง (Affiliations Needs) และแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการอำนาจ (Power Needs) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Burkhart & Ross E (1997) และ GuiFord & Gray (1970) ซึ่งได้อธิบายถึงแรงขับเคลื่อนบุคคลซึ่งจะจูงใจให้บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยได้อธิบายว่า Power Motivation Factor, Achievement Motivation Factor และ Affiliations Motivation Factor เป็นปัจจัยสำคัญซึ่งหากแม้บุคคลมีแรงขับเคลื่อนอย่างใดอย่างหนึ่งในสามประการนี้ บุคคลนั้นก็มีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เพียงแต่กิจกรรมทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะอื่น ๆ

2.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำของชุมชน มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคคลที่มีภาวะผู้นำ และมีสถานภาพในการเป็นผู้นำของชุมชนนั้น จะมีความสามารถในการเป็นผู้ที่ชักจูงให้คนอื่นปฏิบัติตาม โดยผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ Burby (1972) และ สอดคล้องกับแนวคิดของ Dunn (1973) ที่ได้อธิบายถึงลักษณะของบุคคลที่มีภาวะผู้นำ และมีสถานภาพเป็นผู้นำของกลุ่มหรือองค์การต่าง ๆ ว่าบุคคลเหล่านี้จะมีคุณลักษณะในการสามารถชักชวนให้คนอื่นช่วยปฏิบัติการกิจให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากบุคคลที่มีภาวะผู้นำ จะมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ซึ่งรวมถึงการที่บุคคลนั้นมีความเชื่อว่าสามารถช่วยเหลือตนเองและบุคคลอื่นได้ มีความพร้อมในการช่วยเหลือตนเองและบุคคลอื่น บุคคลที่มีภาวะผู้นำจึงเป็นบุคคลที่มีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมเข้าช่วยเหลือบุคคลอื่น รวมถึงเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ

2.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยความต้องการทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และ ปัจจัยความต้องการที่จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความต้องการทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และความต้องการที่จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น เป็นแรงขับทางสังคมประการหนึ่ง ซึ่งส่งผลให้บุคคลเกิดความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้อื่น โดยผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับทฤษฎีของ Maslow (1970) และ Alderfer, C.P. (1972) ซึ่งได้อธิบายถึงพฤติกรรมมนุษย์ว่าบุคคลเป็นสิ่งที่ชีวิตที่มีความต้องการ ความต้องการมีอิทธิพลหรือเป็นเหตุจูงใจต่อพฤติกรรม ซึ่งหากบุคคลมีความต้องการทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และ/หรือมีความต้องการที่จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น บุคคลนั้นจะมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รังสิมันต์ บุญบรรณานนท์ (2537) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคณะกรรมการชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยผลการวิจัยพบว่า ความต้องการทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และความต้องการที่จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

2.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยความเดือดร้อนไม่พอใจร่วมกันในชุมชน มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความเดือดร้อนไม่พอใจร่วมกันในชุมชน เป็นแรงกระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนต้องออกมาแสดงการมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันและแก้ไขความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น โดยความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันอันเกิดจากความสนใจและความห่วง

กังวลส่วนบุคคลเกิดบังเอิญพ้องต้องกัน กลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jihong Solomon & others (2012) ซึ่งได้วิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม โดยพบว่า การที่สมาชิกในชุมชนมีความเดือดร้อนหรือไม่พอใจร่วมกันในชุมชน โดยมีประเด็นปัญหาที่ห่วงใยร่วมกันนั้นจะช่วยผลักดันให้สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม และผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Leeder (1995) ที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นไว้ว่า เกิดจากการที่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ประสบพบปัญหาโดยเห็นว่าเป็นปัญหาที่สมาชิกต้องมีการร่วมกันแก้ไข มีการถกเถียงร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาและวางแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยการแก้ไขปัญหานั้นเกิดจากความต้องการเห็นความสงบสุขในท้องถิ่นหรือชุมชน

2.5 จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยความสนใจทางการเมือง มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคคลที่มีความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเข้าหาสิ่งนั้น ๆ เนื่องจากเป็นสิ่งที่ตนเองสนใจ โดยผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Nie et al. (1969) ที่ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยพบว่า ความสนใจทางการเมือง และทัศนคติของตัวบุคคลที่มีต่อการเมือง เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของบุคคล นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2542) ซึ่งได้สรุปรวมบทความของปัจเจกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากผลการวิจัยของนักวิชาการต่าง ๆ จำนวนมาก ซึ่งชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลในฐานะปัจเจก โดยได้สรุปว่า ปัจจัยความสนใจหรือความผูกพันกับการเลือกตั้งหรือการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการไปใช้สิทธิทางการเมืองของบุคคล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากตัวแบบในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคามดังกล่าว มีแนวทางในการนำไปใช้ดังนี้

1) ผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง ควรปรับปรุง และสร้างแรงกระตุ้น ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผล เนื่องจากผลจากการวิจัยมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับที่ต่ำที่สุด 3 อันดับ

2) จังหวัดมหาสารคาม ควรนำรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้ง 3 ชุดกิจกรรมไปจัดแผนดำเนินการพัฒนา โดยควรจะทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น และมีความพร้อมในการเข้าไปมีส่วนร่วมถึงการแสดงออกทางการเมือง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จังหวัดมหาสารคาม ควรจะมีการวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผล ในการนำรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้ง 3 ชุดกิจกรรมไปใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดมหาสารคาม

รายการอ้างอิง

- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). *การมีส่วนร่วม : แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- รังสิมันต์ บุญยปรมาณนท์. (2537). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคณะกรรมการชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง*. กรุงเทพมหานคร: คณะพัฒนาสังคมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2542). *การพัฒนาทางการเมือง*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานจังหวัดมหาสารคาม. (2556). *แผนพัฒนาจังหวัดมหาสารคาม พ.ศ. 2557 – 2560*. จังหวัดมหาสารคาม: กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด.
- อรทัย ก๊กผล. (2552). *เคล็ดลับการจัดการสาธารณะท้องถิ่น: บทเรียนจากรางวัลพระปกเกล้า*. กรุงเทพมหานคร: เจริญการพิมพ์.
- พงษ์ศักดิ์ ชิมมอนต์ส. (2560, มิถุนายน-ธันวาคม). “การพิสูจน์ข้อตกลงของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง”. *วารสารคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*. 2(1): 13-14.
- สุริยา โพธิ์นอก. (2559, มกราคม – มีนาคม). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเขาไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม”. *วารสารบัณฑิตศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์*. 13(60): 48-49.
- อะริน ศรีสุนา และอลงกรณ์ อัครแสง. (2558, มกราคม-มิถุนายน). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลไร่ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม”. *วารสารช่อพะยอม* 1(41): 47.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดมหาสารคาม. (2557). *เอกสารประกอบการเลือกตั้ง: จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในจังหวัดมหาสารคามในวันอาทิตย์ที่ 26 มกราคม 2557*. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2560. จาก <http://pr.prd.go.th/mahasarakham/org>.
- _____. (2557). *เอกสารประกอบการเลือกตั้ง: จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในจังหวัดมหาสารคามในวันที่ 30 มีนาคม 2557*. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2560. จาก <http://pr.prd.go.th/mahasarakham/org>.
- สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดมหาสารคาม. (2557). *ข่าวท้องถิ่นดักศิลานคร วันอาทิตย์ที่ 26 มกราคม 2557*. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2560. จาก http://pr.prd.go.th/mahasarakham/ewt_news.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม. (2560). *แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม*. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2560. จาก http://pr.prd.go.th/mahasarakham/pro_ad.
- องค์การบริหารส่วนตำบลดงดอน. (2554). *แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดงดอน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2560. จาก http://pr.prd.go.th/mahasarakham/loc_dong.
- ธนากร ไสโศก. (2560). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนภิบาล อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. คณะวิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- สุภาพ วัลย์นิพิฐพงษ์. (2552). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมในการป้องกันอาชญากรรมในเขตจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พยุง รสใจ. (2554). *บทบาทผู้นำสตรีในทางการเมืองการปกครอง: ศึกษากรณีตำบลหนองมะค่าโมง. อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี*. รายงานการวิจัย. สุพรรณบุรี: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี.
- Bertrand, B. M. (1958). *Leadership & performance beyond expectations*. New York: The Free Press.
- Cohen & Uphoff. (1977). *Rural Development Participation: Concept & Measure for Project Design, Implement & Evaluation*. New York: The Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Cohen, John M & Norman T Uphoff. (1980). "Participation's Place in Rural Develop : Seeking clarity Through Specificity". World Development.
- Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper & Row.
- Davis, Verba. (1972). *Participation in America Political Democracy & Social Equality*. New York: Harper & Row.
- E. Sturt Chapin. (1972). *Participation of the Citizens*. 3rd Edition. Urbana: University of Llinios Press.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G. & Buchner, A. (2007). *G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, & biomedical sciences*. Behavior Research Methods, 39, 175-191.
- Guilford, J.S., & Gray, D.E. (1970). *Motivation & Modern Management*. London: Harper & Row.
- Maslow, Abraham. (1970). *Motivation & Personality*. New York: Harper & Row Publishers.
- McClelland, David. C. (1973). *Testing for Competency rather than for Intelligence*. American Psychologist. 28, 1-24.
- Milbrath, Laster. W. & M.L. Goal. (1977). *Political Participation: How & Why Do People Get Involved in Politics*. 2nd cd. Chicago: R & McNally.
- Nie, Norman H. & Sidney Verba. (1969). *Political Participation*. In Handbook of Political Science. V. 4. P. 9-12 Massachusetts: Addison Wesley.
- Burkhart, Ross E. (1997). *Comparative Democracy & Income Distribution : Shape & Direction of the Causal Arrow*. Journal of Politics, Vol. 59, No.1 (Feb).
- Fred Dubow & Aaron Podoleksky. (1982). *Citizen Participation in Community Crime Prevention*. Human Organization Vol. 41, No. 4 (Winter 1982). p. 307-314. Published by: Society for Applied Anthropology.

Jihong Solomon Zhao, Chris Gibson, Nicholas Lovrich & Michael Gaffney. (2012). *Participation in Community Crime Prevention: Are Volunteers More or Less Fearful of Crime than Other Citizens*. *Journal of Crime & Justice* Pages 41-61.

Felton, S. Leeds. (1995). *Transactional & Transformational Leadership & Teacher*. *Job Statistician*. *Dissertation Abstracts International*, 67(7).
